

TIEKĖJAI KLAUSIA – KONKURENCIJOS TARYBA ATSAKO

Vienas iš didžiųjų prekybos tinklų žodžiu reikalauja tiekiamoms prekėms suteikti didesnes nuolaidas, nei kad buvo susitarta raštu, kadangi karantino metu prekybos tinklas užsako didesnę prekių kiekį nei įprastai. Ar toks prekybos tinklo reikalavimas dėl didesnių komercinių nuolaidų pagrįstas?

Didelę rinkos galią turinčiai mažmeninės prekybos įmonei draudžiama iš tiekėjo reikalauti suteikti prekėms komercines nuolaidas, atlyginti mažmeninės prekybos įmonei už tai, dėl ko nebuvo susitarta raštu, el. paštu ar kitomis el. priemonėmis (Mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo (toliau – [Įstatymas](#)) 3 str. 1 d. 11 p.). Taigi Jūsų nurodytu atveju didelę rinkos galią turinti mažmeninės prekybos įmonė negali reikalauti suteikti prekėms didesnes komercines nuolaidas, jei dėl jų nebuvo susitarta šiais būdais: raštu, el. paštu ar kitomis el. priemonėmis.

Vienas iš didžiųjų prekybos tinklų mano, kaip tiekėjo, atžvilgiu atlieka nesąžiningus veiksmus. Ar galiu anonimiškai kreiptis į Konkurencijos tarybą, kad būtų atliekamas tyrimas?

[Įstatymo](#) 8 str. 1 d. numato, kad pareiškėjas, norėdamas inicijuoti pažeidimo tyrimą, Konkurencijos tarybai turi pateikti rašytinį pareiškimą atlikti pažeidimo tyrimą. Pareiškimui keliami reikalavimai įtvirtinti Įstatymo 8 str. 1 dalyje. Vis dėlto, jeigu rašytinio pareiškimo Konkurencijos tarybai tiekėjas nepateikia, tačiau turi duomenų apie galimą Įstatymo pažeidimą, raginame teikti šią informaciją el. paštu mazmenine.prekyba@kt.gov.lt. Gavusi informacijos apie galimą pažeidimą, Konkurencijos taryba savo iniciatyva gali inicijuoti pažeidimo tyrimą.

Esu smulkusis verslininkas, tiekiantis maisto prekes kelioms nedidelėms parduotuvėms. Manau, kad pažeidžiamos mano, kaip tiekėjo, teisės. Ar galiu kreiptis į Konkurencijos tarybą?

[Įstatymas](#) taikomas tik didelę rinkos galią turinčių mažmeninių prekybos įmonių ir tiekėjų, kurių bendrosios pajamos paskutiniaisiais finansiniais metais yra ne didesnės kaip 40 mln. eurų, santykiams. Didelę rinkos galią turinčios mažmeninės prekybos įmonės valdo prekybos tinklus*: „Iki“, „Lidl“, „Maxima“, „Norfa“, „Rimi“. Kadangi maisto prekes tiekiate ne didelę rinkos galią turinčiai mažmeninės prekybos įmonei, Jūsų ir nedidelių parduotuvių, kurioms tiekiate maisto prekes, santykiams Įstatymas nėra taikomas.

* Mažmeninę prekybą vykdančios įmonės dėl savitarpio kontrolės, tarpusavio priklausomybės gali būti laikomi susijusiais ūkio subjektai ir laikomi vienu vienetu. Dėl to net ir sudarius sutartį ne su mažmeninės prekybos įmone, bet su ja susijusiu ūkio subjektu, gali būti taikoma Įstatymo apsauga.

Vienas iš didžiųjų prekybos tinklų, kuriam tiekiu žaislus, atlieka nesąžiningus veiksmus, mano, kaip tiekėjo, atžvilgiu. Ar galiu su skundu kreiptis į Konkurencijos tarybą?

[Įstatymas](#) taikomas didelę rinkos galią turinčių mažmeninių prekybos įmonių ir maisto prekių ir gėrimų tiekėjų santykiams. Pagal Įstatymo 2 str. 2 d. maisto prekių ir gėrimų tiekėjas – tai asmuo, pagal didmeninio pirkimo–pardavimo sutartį parduodantis mažmeninės prekybos įmonei maisto prekes ir (ar) gėrimus, skirtus parduoti vartotojui. Kadangi prekybos tinklui tiekiate ne maisto prekes (žaislus), Jūsų ir prekybos tinklo santykiams Įstatymas nėra taikomas.

Vienam iš didžiųjų prekybos tinklų tiekiu maisto prekes – bakalėjos produktus. Nors esu didelis ūkio subjektas, kurio bendrosios pajamos paskutiniaisiais finansiniais metais didesnės nei 40 mln. eurų, tačiau mano, kaip tiekėjo, ir prekybos tinklo derybinė galia nėra vienoda. Prekybos tinklas mano atžvilgiu atlieka nesąžiningus veiksmus. Ar galiu kreiptis į Konkurencijos tarybą?

[Įstatymas](#) taikomas didelę rinkos galią turinčių mažmeninių prekybos įmonių ir tiekėjų, kurių bendrosios pajamos paskutiniaisiais finansiniais metais yra ne didesnės kaip 40 mln. eurų, santykiams. Nurodėte, kad Jūsų bendrosios pajamos paskutiniaisiais finansiniais metais didesnės nei 40 mln. eurų, todėl Jūsų ir prekybos tinklo santykiams Įstatymas nėra taikomas.

Mano (tiekėjo) ir vieno iš didžiųjų prekybos tinklų sutartyje numatytas preliminarus tam tikro dydžio rinkodaros biudžetas. Metų pabaigoje prekybos tinklas reikalauja dalyvauti jo organizuojamose akcijose, kad būtų išnaudotas sutartas biudžetas. Akcijose dalyvauti nenoriu. Ar privalau tai daryti ir metų pabaigoje išnaudoti visą rinkodaros biudžetą?

Didelę rinkos galią turinčiai mažmeninės prekybos įmonei draudžiama iš tiekėjo reikalauti apmokėti dalį prekybos įmonės arba kartu su šia įmone vykdomo pardavimo skatinimo išlaidų ar kitokiu būdu reikalauti už jas atlyginti, išskyrus, kai yra prekybos įmonės ir tiekėjo rašytinis susitarimas dėl apmokamų išlaidų dydžio ir numatomų taikyti pardavimo skatinimo veiksmų ([Įstatymo](#) 3 str. 1 d. 8 p.). Jūsų nurodytu atveju didelę rinkos galią turinčios mažmeninės prekybos įmonės veiksmai, reikalaujant metų pabaigoje išnaudoti rinkodaros biudžetą, galėtų prieštarauti Įstatymo reikalavimams.

Mano (tiekėjo) ir vieno iš didžiųjų prekybos tinklų sutartyje numatytas preliminarus tam tikro dydžio rinkodaros biudžetas. Per metus dalyvavau įvairiose akcijose, tačiau iki metų pabaigos rinkodaros biudžeto neišnaudojau. Prekybos tinklas mane informavo, kad neišnaudoto rinkodaros biudžeto likutis bus perkeltas į kitus metus ir jį turėsiu išnaudoti kitais metais. Ar prekybos tinklas elgiasi sąžiningai?

Didelę rinkos galią turinčiai mažmeninės prekybos įmonei draudžiama iš tiekėjo reikalauti apmokėti dalį prekybos įmonės arba kartu su šia įmone vykdomo pardavimo skatinimo išlaidų ar kitokiu būdu reikalauti už jas atlyginti, išskyrus, kai yra prekybos įmonės ir tiekėjo rašytinis susitarimas dėl apmokamų išlaidų dydžio ir numatomų taikyti pardavimo skatinimo veiksmų ([Įstatymo](#) 3 str. 1 d. 8 p.). Jūsų nurodytu atveju didelę rinkos galią turinčios mažmeninės prekybos įmonės veiksmai, perkeliant neišnaudoto rinkodaros biudžeto likutį į kitus metus ir verčiant jį kitais metais išnaudoti, vertintini kaip galimai prieštaraujantys Įstatymo reikalavimams.

Vienas iš didžiųjų prekybos tinklų savo iniciatyva, be mano (tiekėjo) žinios, ir mano sąskaita organizuoja pardavimo skatinimo veiksmus (akcijas). Aš prekybos tinklo organizuotose akcijose dalyvauti nenoriu. Ar prekybos tinklas elgiasi sąžiningai mano atžvilgiu?

Didelę rinkos galią turinčiai mažmeninės prekybos įmonei draudžiama iš tiekėjo reikalauti apmokėti dalį prekybos įmonės arba kartu su šia įmone vykdomo pardavimo skatinimo išlaidų ar kitokiu būdu reikalauti už jas atlyginti, išskyrus, kai yra prekybos įmonės ir tiekėjo rašytinis susitarimas dėl apmokamų išlaidų dydžio ir numatomų taikyti pardavimo skatinimo veiksmų ([Įstatymo](#) 3 str. 1 d. 8 p.). Jūsų nurodytu atveju didelę rinkos galią turinčios mažmeninės prekybos įmonės veiksmai, kuriais organizuojamos akcijos be tiekėjo žinios, tačiau tiekėjo sąskaita, vertintini kaip galimai prieštaraujantys Įstatymo reikalavimams.

Mano (tiekėjo) ir vieno iš didžiųjų prekybos tinklų sutartyje įtvirtinta nuostata, pagal kurią turiu skirti tam tikro dydžio lėšas prekių pardavimo skatinimui. Pardavimo skatinimo veiksmai sutartyje nėra aptarti. Ar tokia sutartis atitinka Įstatymo reikalavimus?

[Įstatymo](#) 3 str. 1 d. 8 p. numatyta, kad didelę rinkos galią turinčiai mažmeninės prekybos įmonei draudžiama iš tiekėjo reikalauti apmokėti prekybos įmonės arba kartu su šia įmone vykdomo pardavimo skatinimo išlaidų ar kitokiu būdu reikalauti už jas atlyginti, išskyrus, kai yra didelę rinkos galią turinčios mažmeninės prekybos įmonės ir tiekėjo rašytinis susitarimas dėl apmokamų išlaidų dydžio ir numatomų taikyti pardavimo skatinimo veiksmų. Pagal Įstatymo 3 str. 1 d. 8 p. išimtimi iš bendro draudimo galima pasinaudoti tik tuo atveju, kai yra rašytinis susitarimas dėl abiejų elementų: apmokamų išlaidų dydžio ir numatomų taikyti pardavimo skatinimo veiksmų. Jūsų nurodytu atveju sutartyje prekių pardavimo skatinimo veiksmai nėra detalizuojami. Todėl sutartis galimai neatitinka Įstatymo 3 str. 1 d. 8 punkte įtvirtintos išlygos sąlygos, pagal kurią turi būti raštu susitariama dėl abiejų elementų: apmokamų išlaidų dydžio ir numatomų taikyti pardavimo skatinimo veiksmų.

Vienas iš didžiųjų prekybos tinklų mano, kaip tiekėjo, atžvilgiu atlieka nesąžiningus veiksmus. Bijau apie tai pranešti Konkurencijos tarybai, kadangi prekybos tinklas, sužinojęs apie mano kreipimąsi, „išmes“ iš tinklo. Kaip man elgtis?

Pagal [Įstatymo](#) 3 str. 4 d. mažmeninės prekybos įmonėms draudžiama taikyti neigiamo poveikio priemones tiekėjui dėl to, kad tiekėjas dėl mažmeninės prekybos įmonės veiksmų kreipėsi į teisimą ar pateikė pareiškimą atlikti pažeidimo tyrimą šio Įstatymo nuostatų laikymosi priežiūrą atliekančiai institucijai arba su ja bendradarbiauja. Tiekėjo, pateikusio Konkurencijos tarybai pareiškimą ir (ar) dokumentus bei kitą informaciją, reikalingą institucijos funkcijoms atlikti, prašymu jį identifikuojantys duomenys neskelbiami ir neatskleidžiami (Įstatymo 5 str. 2 d.).

Vienas iš didžiųjų prekybos tinklų, kuriam tiekiu maisto prekes, reikalauja padengti prekių nukainojimo išlaidas. Prekybos tinklas nurodė, kad prekės tapo nepaklausios, todėl jis buvo priverstas nustatyti mažesnę prekių pardavimo vartotojui kainą. Ar prekybos tinklas gali iš manęs (tiekėjo) reikalauti kompensuoti nuostolius?

Pagal [Įstatymo](#) 3 str. 1 d. 2 p. didelę rinkos galią turinčioms mažmeninės prekybos įmonėms draudžiama reikalauti iš tiekėjo kompensuoti prekybos įmonės negautą ar gautą mažesnę, nei tikėtasi gauti, pelną už prekių, gautų iš tiekėjo, pardavimą. Jūsų aprašytu atveju prekybos tinklo reikalavimas kompensuoti nuostolius vertintinas kaip galimai prieštaraujantis Įstatymo reikalavimams.

Vienas iš didžiųjų prekybos tinklų, kuriam tiekiu maisto prekes, reikalauja, kad prekės būtų pristatytos prekybos tinklo nustatytus reikalavimus atitinkančioje taroje. Ar toks reikalavimas nėra draudžiamas?

Didelę rinkos galią turinčioms mažmeninės prekybos įmonėms draudžiama iš tiekėjo reikalauti, kad šis įsigytų prekių, paslaugų ar turto iš prekybos įmonės nurodytų trečiųjų asmenų ([Įstatymo](#) 3 str. 1 d. 4 p.). Didelę rinkos galią turinčios mažmeninės prekybos įmonės veiksmai galėtų būti pripažinti draudžiamais, jeigu paaiškėtų, jog prekybos tinklas kelia reikalavimą tiekėjams prekes tiekti taroje, įsigytoje iš prekybos tinklo nurodyto konkretaus taros gamintojo. Vis dėlto didelę rinkos galią turinti mažmeninės prekybos įmonė gali reikalauti iš tiekėjo, jog prekės būtų pristatytos prekybos įmonės nustatytus reikalavimus atitinkančioje taroje, tačiau svarbu, kad tiekėjas turėtų galimybę šią tarą įsigyti iš įvairių taros gamintojų, o ne tik konkretaus prekybos įmonės įvardyto ūkio subjekto.

Vienas iš didžiųjų prekybos tinklų reikalauja, kad mano tiekiamų prekių kaina būtų 15 proc. mažesnė už tą, kuria tiekiu šias prekes kitam prekybos tinklui. Ar toks reikalavimas nėra draudžiamas?

Didelę rinkos galią turinčiai mažmeninės prekybos įmonei draudžiama sieti jai tiekiamų prekių kainas ir tiekimo sąlygas su tiekėjo taikomomis prekių kainomis ir tiekimo sąlygomis tretiesiems asmenims ([Įstatymo](#) 3 str. 1 d. 5 p.). Jūsų minėtu atveju prekybos tinklo reikalavimas tiekti prekes mažesne kaina nei kaina, kurią tiekiate šias prekes kitam prekybos tinklui, vertintinas kaip galimai prieštaraujantis Įstatymo reikalavimams.

Mano (tiekėjo) ir vieno iš didžiųjų prekybos tinklų sutartyje numatyta sąlyga, kad prekybos tinklas, informavęs tiekėją prieš 20 dienų, gali grąžinti negreitai gendančias maisto prekes. Manau, kad tokia sutarties sąlyga nesąžininga, tačiau prekybos tinklas atsisako ją keisti. Ar tokia sutarties sąlyga nepažeidžia mano, kaip tiekėjo, interesų?

Pagal [Įstatymo](#) 3 str. 1 d. 7 p. didelę rinkos galią turinčiai mažmeninės prekybos įmonei draudžiama iš tiekėjo reikalauti priimti neparduotas maisto prekes, išskyrus negreitai gendančias maisto prekes, jeigu jos atitinka šiuos kriterijus: yra saugios, kokybiškos, galioja ne mažiau kaip 1/3 nustatyto tinkamumo vartoti termino arba jų tinkamumo vartoti terminas neribojamas ir dėl jų grąžinimo yra išankstinis susitarimas. Taigi didelę rinkos galią turinti mažmeninės prekybos įmonė bet kuriuo atveju negali grąžinti tiekėjui greitai gendančių maisto prekių. Tačiau prekybos įmonė, sudariusi su tiekėju išankstinį susitarimą, gali grąžinti negreitai gendančias maisto prekes, jeigu jos atitinka aukščiau paminėtus kriterijus, t. y. yra saugios, kokybiškos, galioja ne mažiau kaip 1/3 nustatyto tinkamumo vartoti termino arba jų tinkamumo vartoti terminas neribojamas. Jūsų nurodytu atveju nėra tenkinami minėti kriterijai dėl negreitai gendančių maisto prekių grąžinimo, todėl sutarties sąlyga gali prieštarauti Įstatymo reikalavimams.

Kas gresia prekybos tinklui, kuris atliko nesąžiningus veiksmus mano (tiekėjo) atžvilgiu?

Didelę rinkos galią turinčiai mažmeninės prekybos įmonei atlikus draudžiamus nesąžiningus veiksmus tiekėjų atžvilgiu, gali būti skiriama bauda iki 120 000 eurų ([Įstatymo](#) 12 str. 1 d.). Taip pat kartu su bauda gali būti skiriamas įpareigojimas nutraukti draudžiamus nesąžiningus veiksmus ar įpareigojimas atlikti veiksmus, atkuriančius ankstesnę padėtį ar pašalinančius pažeidimo pasekmes, įskaitant sutarties pakeitimą.